

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 3Tos/82/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122010484
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Réves
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2122010484.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Révesa a sudcov JUDr. Kataríny Stanislavskej a JUDr. Kataríny Batisovej, v trestnej veci odsúdeného W. U., v konaní o návrhu odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 14.04.2022 pod sp. zn. 12Nt/33/2022, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 14.06.2022, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sa sťažnosť odsúdeného W. U., nar. XX.XX.XXXX, z a m i e t a .

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd podľa § 446 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 74 ods. 1 Trestného zákona zamietol návrh odsúdeného W. U., nar. XX. XX. XXXX v W., t. č. v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, na zmenu ochranného liečenia protitoxikomanického ústavného na ochranné liečenie protitoxikomanické ambulantnou formou, ktoré mu bolo uložené rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 34T/35/2019 zo dňa 10. 07. 2020, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/61/2020 zo dňa 19. 11. 2020.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že dňa 08.03.2022 podal na tamojší súd odsúdený W. U. návrh na zmenu spôsobu výkonu ochranného protitoxikomanického liečenia ústavnou formou na ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou. V návrhu odsúdený uviedol, že ústavná liečba nie je v jeho prípade už potrebná, nakoľko je vo výkone trestu už dlhší čas a pred výkonom trestu už neužíval toxikomanické látky. Na ambulantnú liečbu je ochotný nastúpiť ihneď počas výkonu trestu.

Okresný súd na verejnom zasadnutí vykonal dokazovanie výsluchom odsúdeného, oboznámením s návrhom odsúdeného, lustráciami na odsúdeného, odpisom registra trestov odsúdeného, hodnotením odsúdeného, skráteným výpisom klienta, stanoviskom lekára, rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 34T/35/2019 zo dňa 10.07.2020 a uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/61/2020 zo dňa 19.11.2020.

V ÚVTOS Dubnica nad Váhom vykonáva odsúdený t. č. trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 34T/35/2019 zo dňa 10.07.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/61/2020 zo dňa 19.11.2020, pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. f) Trestného zákona účinného do 31.07.2019 s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c), písm. e) Trestného zákona, v trvaní 3 roky, so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Predmetným rozhodnutím mu bolo uložené i ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS Dubnica nad Váhom zo dňa 17.03.2022 súd zistil, že odsúdený W. U. bol dňa 09.12.2020 predvedený do ÚVTOS Leopoldov, kde začal vykonávať trest. Počas tohto obdobia neboli zaznamenané žiadne porušenia ústavného poriadku, časového rozvrhu dňa a

povinností. Dňa 19.01.2021 bol premiestnený na ďalší výkon trestu do ÚVTOS Dubnica nad Váhom. Po absolvovaní nástupného oddielu bol umiestnený do kolektívu odsúdených s diferenciačnou skupinou B. Adaptácia na podmienky výkonu trestu prebieha bez problémov. Správanie a vystupovanie odsúdeného voči personálu je slušné, nariadenia a príkazy rešpektuje a plní. V plnení povinností sa vyskytlo porušenie, pretože mal verbálny konflikt so spoluodsúdeným a nedodrжал zásady slušného správania. Iné porušenia plnení povinností nie sú evidované. Postoj k trestnej činnosti má čiastočne kritický, trestnú činnosť priznáva, no má tendenciu časť viny presúvať na okolie a zlú životnú situáciu. Odsúdený doposiaľ nezačal s výkonom ústavného protitoxikomanického ochranného liečenia, ktoré mu bolo nariadené rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 34T/35/2019 zo dňa 10.07.2020, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5To/61/2020 zo dňa 19.11.2020. Odsúdený je pracovne zaradený na pracovisku s dohľadom v ústave, kde sa vyrábajú komponenty pre automobilový priemysel. Na pracovisku patrí k priemerným pracovníkom, nedovolené činnosti na pracovisku sa nedopúšťa. Do činností pre všeobecný rozvoj osobnosti sa zapája podľa potreby. Kontakt s vonkajším prostredím nadviazal a udržiava s rodičmi a dcérou. Na kontaktovanie využíva v rámci možností všetky zákonné formy. Počas doterajšieho výkonu trestu nebol disciplinárne odmenený ani disciplinárne potrestaný. Program zaobchádzania je u odsúdeného zameraný na zvyšovanie právneho a morálneho vedomia, podporovanie otvorenej komunikácie, predkladanie požiadaviek legitímnym spôsobom, striktné dodržiavanie všetkých povinností, riešenie konfliktných situácií spoločensky akceptovateľným spôsobom, uvedomenie si dôvodov užívania návykových látok a odpútanie sa od ich užívania, vytvorenie si predstavy a reálnych krokov po prepustení, aktívne a zmysluplné trávenie voľného času, rozvíjanie pracovných návykov a podporovanie kontaktov s vonkajším prostredím. Program zaobchádzania plní čiastočne v bodoch edukácia, aktivity vo voľnom čase a zaraďovanie do práce. V bode edukácia z dôvodu čiastočne kritického postoja k trestnej činnosti, v bode aktivity vo voľnom čase z dôvodu ojedinelého vyžívanie aktivít z ponukového listu kultúrno-osvetovej činnosti, v bode zaraďovanie do práce z dôvodu slabšej aktivity pri vykonávaní činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného. Bod kontakty s vonkajším prostredím plní.

Podľa stanoviska lekára (kpt. MUDr. X. X. J.) je odsúdený W. U. v ÚVTOS Dubnica nad Váhom od 19.01.2021 a má priznanú zdravotnú klasifikáciu „Bx - psychicky náročná práca, nie práca s potravinami“. Osobná anamnéza - operácie a úrazy neguje. Podľa anamnézy uvádza diagnózy: - calcar calcanei, st.p.vakcinácii proti ochoreniu COVID-19 (7/2021, 8/2021). Odsúdený sa nelieči na žiadne ochorenie, nie je sledovaný lekárom špecialistom a neužíva chronickú medikáciu.

Odsúdený na verejnom zasadnutí uviedol, že sa podanom návrhu trvá, o zmenu liečby požiadaval z viacerých dôvodov. Prvý dôvod je ten, že skutok ktorý sa stal pod vplyvom drog sa stal v r. 2019, od tohto momentu až doposiaľ nepožil žiadnu návykovú látku, lebo hneď po spáchaní tohto skutku si uvedomil čo spôsobil svojej rodine tým, že užíval návykové látky. Druhý dôvod je ten, že ho tento skutok pod vplyvom drog dostal do výkonu trestu, kde je prvýkrát a ešte viac si v tomto prostredí uvedomil dôsledky správania pri užívaní drog a problémov spôsobených sebe, svojej rodine a maloletej dcére, o ktorú sa chce starať. Tretím dôvodom je, že vo výkone trestu je už skoro dva roky a má odpor voči návykovým látkam. Štvrtý dôvod je, že po výkone trestu chce viesť riadny život, pracovať a vyvarovať sa všetkým závislostiam a je ochotný vykonať ambulantnú liečbu aj po treste. Odsúdený ďalej uviedol, že na základe týchto dôvodov a skutočností žiada súd, aby zmenil ústavnú liečbu na ambulantnú, lebo má za to, že po takej dobe je preňho bezpredmetná a nebude mať žiadne výchovné účinky, lebo tento výkon trestu je dosť veľkým ponaučením, aby sa to v budúcnosti už nezopakovalo. Dôkazom toho je aj fakt, že počas výkonu neužíval ani žiadne lieky na psychiku a je stotožnený a vysporiadaný s týmito závislosťami, čo sa píše aj v jeho správaní a fungovaní vo výkone trestu. Je ochotný si dať vypracovať aj znalecký posudok ohľadom jeho závislosti, ak to bude potrebné.

Prokurátor Okresnej prokuratúry v Trnave na verejnom zasadnutí uviedol, že na podklade oboznámených dôkazov a vyjadrenia odsúdeného je toho názoru, že v súčasnosti nie je možné konštatovať, že by boli splnené dôvody na zmenu ochranného liečenia, a to z toho dôvodu, že doposiaľ neprišlo k začatiu výkonu ochranného liečenia ústavnou formou. Má za to, že žiadosť odsúdeného je nedôvodná, a preto navrhuje, aby jeho žiadosti z dôvodu jej nedôvodnosti nebolo vyhovené.

Po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a po vykonanom dokazovaní na verejnom zasadnutí okresný súd zistil, že návrh odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia nie je dôvodný.

Z lekárskej správy zdravotníckeho zariadenia, z hodnotenia riaditeľa ústavu, ako aj z vyjadrenia zástupcu ústavu na verejnom zasadnutí vyplýva, že odsúdený doposiaľ s výkonom ústavného ochranného liečenia protitoxikomanického nezačal.

V danom prípade je okresný súd toho názoru, že účel ochranného protitoxikomanického liečenia ústavnou formou u odsúdeného, resp. podmienky na rozhodnutie o zmene ochranného liečenia protitoxikomanického ústavného na ochranné liečenie protitoxikomanické ambulantnou formou, neboli splnené. Súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 34T/35/2019 zo dňa 10.07.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/61/2020 zo dňa 19.11.2020, keď pri ukladaní ochranného opatrenia vychádzal predovšetkým zo záverov znaleckého posudku a tiež prihliadal na stav osobnosti odsúdeného, ktorá je užívaním drog značne depravovaná, navyše odsúdený sám priznal, že je drogovo závislý. Súd dopĺňa, že výkon ochranného protitoxikomanického liečenia ústavného slúži predovšetkým ako kontrola vonkajšia pri zlyhaní vnútornej. V tomto smere názor odsúdeného, že protitoxikomanické liečenie ústavné aj vzhľadom na dĺžku výkonu trestu odňatia slobody nepotrebuje, nie je pre súd rozhodujúci, pretože ide o subjektívny názor odsúdeného, ktorý odporuje záverom znaleckého posudku znalkyne MUDr. Daniely Martišovej.

Vynútená abstinencia vo výkone trestu odňatia slobody neznamená vytvorenie dostatočných psychických predpokladov na trvalú zdržanlivosť od požívania návykových látok. Práve až po začatí ochranného protitoxikomanického liečenia ústavnou formou sa preukáže, či samotný výkon trestu odňatia slobody a z tohto dôvodu vynútená liečba boli v prípade odsúdeného naozaj dostatočné pre jeho odhodlanie a presvedčenie, že ďalšie trvanie ochranného liečenia protitoxikomanického ústavnou formou nie je už potrebné.

Pokiaľ odsúdený na verejnom zasadnutí prejavil vôľu dať si vypracovať znalecký posudok ohľadom jeho závislosti, súd je toho názoru, že znalecké dokazovanie na posúdenie závislosti odsúdeného na návykových látkach nie je v tomto štádiu dôvodné, a to odkazujúc na vyššie uvádzané dôvody, ktoré viedli súd k zamietnutiu návrhu odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia. Závislosť odsúdeného už v predchádzajúcom konaní bola posudzovaná znalcom, pričom len samotný pobyt odsúdeného v ústave na výkon trestu odňatia slobody nie je podľa názoru súdu na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia postačujúci.

Z vyššie uvedených dôvodov okresný súd návrh odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia ako nedôvodný zamietol, keď podľa jeho názoru abstinencia bez odbornej liečby môže byť len krátkodobá a dočasná a vynútená asistancia u odsúdeného odňatím slobody zatiaľ nie je postačujúca.

Záverom okresný súd uviedol, že nie je vylúčené, aby odsúdený kedykoľvek po začatí a absolvovaní liečby požiadal o jej zmenu, príp. aj o jej ukončenie, ak liečba splní svoj účel.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice o verejnom zasadnutí odsúdený W. U. sťažnosť, ktorú aj následne písomne zdôvodnil tým, že skutočnosti uvádzané v napadnutom uznesení sú nepravdivé v tom ohľade, že abstinencia jeho závislosti je vynútená, nakoľko od spáchania skutku po jeho odsúdenie prešlo 1,5 roka, pričom počas tejto doby drogy neužíval. Dovedna abstínuje už 3 roky, čo je dosť dlhá doba, ktorá potvrdzuje, že jeho liečba je nedôvodná a to aj z toho dôvodu, že si uvedomil následky svojho správania. Z uvedených dôvodov preto požiadal, aby krajský súd vyhovel jeho žiadosti, alternatívne aby nariadil v čo najkratšom čase vykonanie ústavnej liečby, nakoľko sa blíži termín jeho podmieneného prepustenia, čo by mohol, byť dôvod pre jeho zamietnutie.

Na podklade podanej sťažnosti krajský súd podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako i konanie predchádzajúce jeho vydaniu, pričom dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Podľa § 74 ods. 1 Trestného zákona, ak sa ochranné liečenie ukladá popri nepodmienečnom treste odňatia slobody, jeho výkon sa spravidla začína po nástupe výkonu trestu v ústave na výkon trestu. V ostatných prípadoch sa ochranné liečenie vykonáva spravidla v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak možno vzhľadom na povahu choroby a liečebné možnosti očakávať, že účel splní aj ambulantné liečenie, môže súd nariadiť aj tento spôsob liečenia, prípadne ústavné liečenie zmeniť na ambulantné liečenie alebo v odôvodnenom prípade aj naopak. Ak dĺžka výkonu trestu odňatia slobody

v ústave na výkon trestu nepostačí na splnenie účelu ochranného liečenia, súd môže rozhodnúť o jeho pokračovaní v liečebnom alebo ambulatnom zariadení.

Podľa § 446 ods. 1 Trestného poriadku, o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia rozhoduje na návrh prokurátora, obvineného, jeho zákonného zástupcu, osoby, ktorá by mohla za obvineného v jeho prospech podať odvolanie, alebo ak obvinený medzitým nastúpil alebo absolvoval uloženú odvykaciu alebo inú liečbu v niektorom zdravotníckom zariadení, na návrh ošetrojúceho lekára alebo aj bez takého návrhu súd, v ktorého obvode je liečebné zariadenie, v ktorom sa ochranné liečenie vykonáva, na verejnom zasadnutí; predtým musí byť odsúdený vyslúchnutý.

Po preskúmaní obsahu spisového materiálu má sťažnostný súd za to, že pri rozhodovaní o návrhu odsúdeného na zmenu spôsobu výkonu ochranného liečenia odsúdeného, si okresný súd zadovážil všetky potrebné dôkazy pre posúdenie opodstatnenosti takéhoto návrhu, následne vykonané dôkazy vyhodnotil jednotlivo i v ich súhrne, pričom správne rozhodol, keď ochrannú protitoxikomanickú ústavnú liečbu obsiahnutú vo výrokovej časti rozsudku rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 34T/35/2019 zo dňa 10. 07. 2020 v danom štádiu (pred jej samotným výkonom) na liečbu ambulatnú nezmenil.

Krajský súd, rovnako ako súd prvého stupňa, najmä s prihliadnutím na obsah znaleckého posudku z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria vypracovaného súdnou znalkyňou MUDr. Danielou Martišovou (str. 5 rozsudku OS Trnava pod sp. zn. 34T/35/2019 zo dňa 10.07.2020) dospel k záveru, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky na zmenu ochranného protitoxikomanického liečenia z ústavnej formy na formu ambulatnú.

Zo znaleckého posudku č. 23/19 zo dňa 25.05.2019 vypracovaného MUDr. Danielou Martišovou, znalkyňou z odboru Zdravotníctvo, odvetvie psychiatria vyplynulo, že znaleckým vyšetrením bola u obžalovaného zistená disharmonická osobnosť emočne nestála, impulzívna s pohotovosťou k agresivite a dlhoročná závislosť od amfetamínov (pervitínu), cannabinoidov (marihuany) ako aj od hazardných hier. Osobnosť obvineného je dlhoročnou závislosťou negatívne zmenená v charaktere, záujmoch, vyšších citoch a sociabilite a je charakterizovaná degradáciou vyšších citov (morálnych, etických a sociálnych), s deštrukciou rodinných vzťahov a následným kvázi bezdomovectvom, zlyhaním záujmu a motivácie pre systematické zamestnanie, s asociálnym správaním a následným parazitovaním na starej matke, od ktorej si vynucoval financie na živobytie, drogy a hazardné hry. Osobnosť odsúdeného je ďalej charakterizovaná hlbokou degradáciou vôle a záujmov, pričom ústredným záujmom je získanie financií na drogy a hazardné hry, s nezáujmom až odmietaním sociálnej adaptácie a zmeny životného štýlu, s pohotovosťou k agresívnemu správaniu najmä pod vplyvom pervitínu, s pokračovaním užívania drog a nezáujmom o liečbu závislosti napriek závažným sociálnym a trestnoprávnym dôsledkom, s degradáciou záujmov, návykov, spôsobilostí a vôľového potenciálu, s pohotovosťou ku pseudológiám a účelovým reakciám a správaniu, s nezáujmom o imidž, vlastné zdravie a bezpečnosť svoju a iných a s bagatelizáciou resp. popieraním závislosti a odmietaním jej liečby. Obžalovaný spáchaný trestný čin zahmlieva a hodnotí ho ako nedorozumenie resp. zlé pochopenie zo strany poškodenej, pričom znalkyňa uviedla, že interpretácia trestného činu obžalovaným je nedôveryhodná.

Znalkyňa ďalej uviedla, že u obžalovaného je odôvodnené nariadenie ochrannej protitoxikomanickej liečby ústavnou formou, pričom v prípade preukázania riadneho zamestnania, začatia dobrovoľnej protitoxikomanickej liečby a negatívnych toxikologických vyšetrení bude pre obžalovaného dostatočné nariadenie ochrannej protitoxikomanickej liečby ambulatnou formou.

Žiada sa pripomenúť, že predmetom preskúmaného uznesenia a konania, ktoré mu bezprostredne predchádzalo, je zmena spôsobu ochranného opatrenia a nie opakované skúmanie podmienok pre uloženie ochranného opatrenia alebo konanie podľa § 447 Tr. por. alebo § 448 Tr. por. na podklade hmotnoprávných ustanovení § 74 ods. 2, ods. 3 Tr. zák.

Pre konanie podľa § 446 ods. 1 Tr. por. je podstatné zistenie o plnení, resp. neplnení účelu uloženého ochranného liečenia (§ 74 ods. 1 Tr. zák.).

Krajský súd poznamenáva, že zo samotného názvu ochranného opatrenia (ochranné liečenie) vyplýva, že ide o inštitút, ktorým sa poskytuje nielen ochrana spoločnosti, ale najmä (vzhľadom na zdravotný stav

a jeho liečbu) i ochrana dotknutej osoby, a to i napriek tomu, že ide v celom posudzovanom konaní o rozhodnutie o uložení právnej (teda štátnou mocou vynúiteľnej) povinnosti dotknutej osoby.

V okolnostiach danej veci aj krajský súd dospel k záveru, že u odsúdeného nie sú splnené podmienky na zmenu ochranného protitoxikomanického liečenia z ústavnej formy na formu ambulantnú.

Žiada sa pripomenúť, že odsúdený ešte nezačal vykonávať ochranné liečenie a preto je nateraz irelevantné, akú dlhú dobu nútenej (ale i nenútenej) abstinencie odsúdený doposiaľ vykonal. Je to práve ústavné liečenie, v rámci ktorého podávaním liečby v pravidelných intervaloch, bude zaistená potrebná liečebná terapia menovaného. Či možno účel ochranného liečenia dosiahnuť, je vždy na rozhodnutí súdu na podklade znaleckých posudkov i ďalšieho dokazovania o minulom ale i súčasnom živote osoby a od jej postoja k aktivitám vedúcim k jej liečbe. Dôležitou súčasťou liečby je spolupráca pacienta, a preto je nevyhnutná motivácia na dosiahnutie jeho súčinnosti pri liečbe.

Rozhodnutie o uložení ochranného liečenia ústavnou formou však nie je rozhodnutím o „nekonečnom“ ústavnom liečení pacienta, keďže táto forma liečenia môže byť v budúcnosti zmenená (zrušená), a to s ohľadom na vývoj zdravotného stavu menovaného, pričom je tiež limitované dosiahnutím jeho účelu.

Celkom na záver sa žiada sťažnostnému súdu k sťažnostným námietkam odsúdeného navyše uviesť, že spôsob výkonu ochranného liečenia nemá žiadny vplyv na podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody pri ktorom súd skúma iné zákonom stanovené podmienky (§ 66 Tr. zák.), ako je tomu v prípade rozhodovania o zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia. Krajský súd tiež nie je oprávnený v rámci predmetného konania akýmkoľvek spôsobom zasahovať do kompetencií ústavu na výkon trestu, v ktorom sa liečenie má popri nepodmienenom treste vykonať aj napriek tomu, že s ochranným liečením je potrebné začať čo najskôr po nástupe do výkonu trestu, nakoľko táto podmienka môže byť obmedzená najmä kapacitnými možnosťami psychiatrického oddelenia ústavu, čo konajúci súd nemôže žiadnym spôsobom ovplyvniť.

Z týchto dôvodov sťažnostný súd nepovažoval sťažnosť odsúdeného za dôvodnú a preto o nej rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohoto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.